

Wie zijn wij

Dit is de eerste nieuwsbrief van de Commissie Aansluiting gVSE, kortweg CAV. De CAV werd ingesteld door de laatste Landelijke Vergadering (LV) van de oud-NGK kerken. Daar kwam de pensioenproblematiek voor predikanten aan de orde. De conclusie was dat de oud-NGK kerken te zijner tijd lid moeten worden van de VSE, de emeritaatsvoorziening voor oud-GKv predikanten. Om dat lid- worden te begeleiden is onze commissie in het leven geroepen. Wij vertegenwoordigen dus de oud-NGK kerken in dit proces en richten ons vooral tot die kerken.

Waar gaat het om

De oud-GKv kerken en de oud-NGK kerken hebben twee zeer verschillende manieren om voor het emeritaat van hun predikanten te zorgen. We zullen ze eerst kort schetsen, om daarna toe te lichten wat er in het kader van de Hereniging op dit gebied afgesproken is.

Emeritaatsvoorziening bij de oud-NGK

De oud-NGK kerken hebben de emeritaatsvoorziening voor predikanten al jaren geleden, in 2009, bij het Pensioenfonds Zorg & Welzijn (PfZW) ondergebracht. De emeritaatsvoorziening van de oud-NGK kerken, de SEV, heeft toen alle opgebouwde rechten overgedragen aan PfZW. Een kerk die een predikant heeft, betaalt sindsdien naast het traktement voor de predikant een pensioenpremie aan het PfZW. De predikant betaalt daar trouwens zelf ook aan mee. Als de gemeente die premie betaalt, en daar heeft ze geen keuze in, dan heeft ze aan de zorgplicht voor het emeritaat van haar predikant voldaan. Wanneer de predikant met emeritaat gaat, houdt de financiële bemoeienis van de gemeente met de predikant op. PfZW keert het pensioenbedrag rechtstreeks uit aan de predikant. Dat gaat dus op dezelfde manier als bij een pensioen voor werknemers.

Emeritaatsvoorziening bij de oud-GKv

De oud-GKv kerken hebben een vereniging, VSE (afkorting van: Vereniging Samenwerking Emeritering), waar alle oud-GKv kerken lid van zijn. Elke kerk betaalt via een quotum per lid de bijdrage voor de emeritaatsvoorziening van alle predikanten, dus ongeacht of die kerk zelf een predikant heeft of niet. Wanneer de predikant met emeritaat gaat, betaalt de VSE de emeritaatsuitkering aan de laatste gemeente waar de predikant aan verbonden was, en die betaalt deze door aan de predikant.

Hieraan zijn er twee aspecten die bijzondere aandacht verdienen:

- (1) De VSE is geen pensioenfonds maar een solidaire voorziening van de kerken, en valt daarom ook niet onder het toezicht op de pensioenfondsen. Om dit waar te maken betaalt de VSE aan de laatste gemeente van de predikant. Dat mag de VSE alleen doen als die gemeente lid is van de VSE, met een niet-lid heeft de VSE geen relatie.
- (2) De VSE kende tot 2015 een omslagstelsel. Het geld dat in een jaar nodig was voor de emeritaatsbetalingen, werd in dat jaar bijeengebracht door de kerken. Dit is dezelfde systematiek die in ons land wordt gebruikt voor de AOW. De VSE heeft zich toen afgevraagd of dit op de lange duur houdbaar is. Bij krimpende kerken en een toenemend

aantal emeritus predikanten, moet de omslag per lid steeds hoger worden. Er is daarom besloten om over te stappen op een systeem met kapitaaldekking. Net als bij een pensioenfonds moet het toekomstige pensioen betaald kunnen worden uit de gespaarde bijdragen tijdens de werkzame periode van een predikant. De consequentie hiervan is dat voor de emeritaatsrechten die al zijn opgebouwd, zowel van predikanten die nog actief zijn als van predikanten die al met emeritaat zijn, er ineens een groot bedrag bijeengebracht moest worden. Daarvoor is natuurlijk tijd nodig, en de VSE had een financieel herstelplan opgesteld waarin zij zichzelf, of eigenlijk de kerken, tot 2035 de tijd gaf om dit bedrag op te brengen. De oud-GKv kerken kennen dus al jaren een soort dubbele emeritaatslast, namelijk voor de opbouw van de dekking van oude ambtsjaren, plus voor de dekking van het actuele jaar.

Gevolgen van de Hereniging, genomen besluiten

1. Eén voorziening

Een eerste gevolg van de Hereniging is dat er één methodiek moet komen voor het opbouwen van nieuwe pensioenrechten. PfZW kent een solidair premiestelstel en hanteert daarbij een belangrijke regel: als je er pensioenen onderbrengt, dan is dat voor alle betrokkenen binnen de aangesloten rechtspersonen. In ons geval dus voor alle kerken en alle predikanten binnen het kerkverband. Aan dit principe kan niet getornd worden. Er is gezamenlijk besloten dat nieuw op te bouwen rechten worden ondergebracht bij het PfZW, waar de oud-NGK kerken en predikanten al zaten. Een fonds waar overigens ook de predikanten uit de PKN en CGK hun pensioen opbouwen. Dat heeft voor de oud-NGK predikanten en kerken dus geen gevolg, voor de oud-GKv predikanten en kerken des te meer.

2. Overgangsdatum

Voor de oud-GKv kerken en predikanten is met het PfZW afgesproken dat de opbouw van nieuwe rechten voor oud-GKv predikanten pas per 1-1-2027 ingaat (na de invoering van de Wet toekomst pensioenen/het pensioenakkoord), en dus niet al per 1-1-2024, de datum dat de kerken in financiële ('vermogensrechtelijke') zin één werden.

Alle nieuwe predikanten (vanaf 1 januari 2024) bouwen hun pensioen op bij het PfZW, ook als zij predikant worden in een oud-GKv kerk.

3. Sluiting van de VSE

Dat klinkt misschien een beetje raar, sluiting van de VSE. Maar vanaf 1-1-2027 vindt er in de VSE geen opbouw meer plaats voor *nieuwe* emeritaatsjaren, want vanaf die datum vindt de pensioenopbouw voor alle predikanten in de NGK plaats bij het PfZW. De VSE wordt dan 'gesloten', en kun je dan de 'gesloten VSE' of 'gVSE' noemen. De VSE heeft dan nog niet voldoende geld in kas op basis van kapitaaldekking. De VSE heeft dit opgelost door aan alle oud-GKv kerken per 1-1-2024 een voorlopige schuldnota te sturen. Daarin staat hoeveel die kerk op grond van haar ledental nog aan de VSE moet bijdragen om te zorgen dat de VSE voldoende middelen gaat hebben voor de toekomstige uitkeringen. Die schuldnota is nog voorlopig omdat op het moment dat de VSE daadwerkelijk gVSE wordt (dus: gesloten) de definitieve nota volgt. Het totale bedrag van de openstaande schuld was begin 2024 zo'n €45 miljoen, ruim €440 per lid. Het vermogen van de VSE bestaat begin 2027 dan uit geld, beleggingen en vorderingen op de oud-GKv kerken (de schuld). De oud-GKv kerken krijgen tot 2040 de tijd om die schuld te voldoen, maar mogen dat ook eerder doen. Dit laatste gebeurt ook al. Op die manier moet de gVSE in 2040 voldoende middelen hebben om de verwachte toekomstige uitkeringen te kunnen voldoen.

4. Lid worden van de oud-NGK kerken

Waar we niet omheen kunnen bij de systematiek van de VSE is dat emeritaatsgelden niet rechtstreeks aan de emeriti worden uitbetaald, maar via de laatste kerk waar hij/zij diende. Als de VSE dat rechtstreeks zou gaan doen loopt ze het risico onder de pensioenwet te gaan vallen met zijn zeer uitgebreide vereisten en bepalingen.

Aan de andere kant is het van groot belang dat predikanten in de nieuwe NGK onbekommerd een beroep naar een andere gemeente kunnen aannemen, zonder zich af te vragen of dat een oud-NGK of oud-GKv kerk is, en of het dan met zijn/haar emeritaat wel goed gaat. Of omgekeerd, een gemeente moet een beroep uit kunnen brengen zonder zich af te vragen of het dan wel goed gaat met het emeritaat van die predikant. Dit vrije verkeer van predikanten is onomstreden. In dat kader is het nodig dat de oud-NGK kerken allemaal lid worden van de VSE. De afspraak is gemaakt dat ze dat doen per 1-1-2027, dus als de opbouw van nieuwe ambtsjaren in de VSE stopt en de VSE gesloten wordt.

De periode 2024-2027

1. Het algemene beeld

Vanaf 2024 is de Hereniging ook in financieel opzicht een feit, en dat heeft allerlei gevolgen. Voor de emeritaatsvoorzieningen in de periode tot 2027 zijn de volgende besluiten genomen:

- a. Oud-NGK kerken blijven volgens de PfZW methode betalen wanneer ze een predikant hebben. Zonder een predikant betalen ze dus niet voor de emeritaatsvoorziening.
- b. Oud-GKv kerken blijven volgens de VSE-methode betalen, dus ongeacht of ze een predikant hebben of niet.
- c. Oud-NGK predikanten blijven bij het PfZW verzekerd, ook als ze naar een oud-GKv kerk gaan, en nieuwe predikanten, die na 1-1-2024 in dienst komen bij een oud-GKv of oud-NGK kerk, worden ondergebracht bij het PfZW.
- d. Oud-GKv predikanten blijven onder de VSE-regels, ook als zij naar een oud-NGK kerk gaan.

Hiermee blijven de regels zowel voor de kerken als voor hun predikanten grotendeels zoals ze tot 2024 waren. Om dit financieel richting PfZW en VSE goed te laten verlopen vinden er waar nodig op centraal niveau verrekeningen plaats.

2. Oud-NGK met oud-GKV predikant

Een oud-NGK kerk die een oud-GKv predikant heeft of in deze periode gaat krijgen, heeft nog wel een aandachtspunt. Als deze predikant in deze periode met emeritaat gaat, of als hij/zij onverhoopt arbeidsongeschikt wordt of komt te overlijden, dan moet een uitkering van de VSE voor hem-/haarzelf of de partner van de VSE komen. VSE mag dat alleen doen via die laatste kerk, en die moet dus lid zijn. Er zijn uitzonderingen mogelijk, maar als er daarvan te veel komen, wordt dat de regel, die dan tegen de VSE kan gaan werken. De VSE heeft besloten dat een oud-NGK kerk die na 1-1-2024 lid wordt van de VSE, geen financiële verplichtingen heeft voor de omslagen in de periode 2024 tot 2027 en niet aangesproken kan worden op de schuld uit het verleden. Hiermee is de weg dus vrij voor een oud-NGK kerk om een oud-GKV predikant te beroepen en zelf lid te worden van de VSE. De oud-NGK kerken worden daarmee wel medeverantwoordelijk voor de toekomstige ontwikkeling van de VSE.

Het solidariteitstientje

1. De algemene regel

De oud-GKv kerken gaan vanaf 1-1-2027 de emeritaatsrechten voor hun predikanten ook opbouwen bij het PfZW. Nog afgezien van de schuldnota's uit het verleden, gaan de kosten voor de emeritaatsvoorziening hiermee zo'n €10,- per lid per jaar omhoog, zo was eind 2022

uitgerekend. Er is afgesproken dat de oud-NGK kerken uit solidariteit gedurende de periode 2024 tot en met 2028 jaarlijks €10,- per lid betalen. Vanuit dit opgebouwde saldo ontvangen de oud-GKv kerken (verrekend op centraal niveau) gedurende de periode 2027 tot en met 2029 een bijdrage ter compensatie voor de hogere pensioenkosten. Hiertoe hebben de oud-NGK kerken zich op de laatste LV verplicht. Dit solidariteitstientje wordt jaarlijks via het SKW geïnd.

2. De uitzondering

Het besluit tot afdracht van dit solidariteitstientje kent een uitzonderingsbepaling voor kerken die hulpbehoevend zijn. We hebben als CAV, na afstemming met de financiële commissie van onze kerken, aan de synode voorgesteld dat dit zo wordt ingevuld: een kerk die uit het kerkverband financiële ondersteuning ontvangt, *anders* dan voor missionaire doeleinden, wordt vrijgesteld van deze afdracht. We verwachten dat dit hooguit enkele kerken kan betreffen. Op 16 november jl. is dit voorstel door de synode aangenomen.

3. Het totaalbedrag

De afdracht van €10,- per lid is gekoppeld aan het ledental van de oud-NGK kerken per 1-10-2022. Dit bedroeg 31.902. Dat betekent dat in vijf jaar totaal €1.595.100 (31.902 leden maal €10,- maal vijf jaar) opgebracht moet worden. Zoals de oud-GKv kerken samen hun schuld moeten betalen, ongeacht of een plaatselijke kerk ophoudt te bestaan of het eigenlijk niet kan, moeten wij als oud-NGK kerken samen dit bedrag opbrengen. We hebben ons in ons voorstel aan de synode dan ook hieraan gecommitteerd. Van kerken uit de oud-NGK die zich in deze tijd helaas gaan opheffen zullen we vragen in ieder geval hun bijdrage voor de volle vijf jaar af te dragen, en zo mogelijk iets meer om die vrijstelling voor hulpbehoevende kerken te helpen compenseren.

Oud-NGK inbreng in de VSE

Tot slot nog een bestuurlijk punt. Deel van de afspraken is dat er iemand uit de oud-NGK kerken deel gaat nemen in het VSE-bestuur, op een of andere manier. Op termijn worden we als oud-NGK kerken lid van de VSE, en het is goed om in de aanloop naar dat moment de oud-NGK kerken al een stem in het VSE-bestuur te geven. We hebben hierover contact gehad met het VSE-bestuur, en momenteel wordt gekeken hoe en met wie we deze afspraak concreet uit kunnen voeren.

Afsluiting

We zouden nog wel meer kunnen schrijven, maar de lengte van deze eerste nieuwsbrief is al zodanig dat sommigen hem misschien niet eens helemaal uitlezen. We hebben met deze nieuwsbrief geprobeerd om een lastig onderwerp in begrijpelijke termen uit te leggen. Hiermee is een begin gemaakt om u over de pensioenzaken en het werk van de CAV te informeren. Als u hierover vragen heeft kunt u ons schrijven via cav@ngk.nl. Ook zijn wij beschikbaar om over dit onderwerp uitleg te komen geven, als dat wordt gewenst. Zodra er genoeg te melden is kunt u een volgende nieuwsbrief van ons tegemoet zien.

Namens de CAV,
Jan Marius Louwerse,
voorzitter.

De CAV bestaat verder uit Maarten Blacquièrre, Ruurd Kooistra, Wim Martens, Frans Schippers en Ben Vreugdenhil.